

Natuurlijk wonen in **Buurtschap te Veld: mét streekeigen karakter**

Bij nieuwe projecten probeer ik de natuur zo veel mogelijk een plek te geven in het ontwerp

In het noorden van Eindhoven wordt gebouwd aan Buurtschap te Veld, een natuurrijke wijk met 670 woningen, (sociale) huurwoningen en tiny houses, die in *kamers* in een landschap van 137.000 vierkante meter staan. Elke *kamer* heeft een eigen karakter en de bewoners wonen in hechte gemeenschappen bij elkaar. 'Het is een heel bijzonder project om aan te mogen werken,' zegt Gijs Meijer, ecooloog bij ingenieurs-, architecten- en adviesbureau Sweco.

Auteur: Marijke Wempe

ACHTERGROND

Het landschap als uitgangspunt

Buurtschap te Veld komt uit de koker van de ontwerpers van Tom van Tuijn Stedenbouw in samenwerking met Studio Blad en FAAM architects. Zij zijn zeer vooruitstrevend in hun woonconcepten en ontwerpen. Voor dit project namen ze het bestaande landschap als uitgangspunt. Omdat de woningnood in Eindhoven nijpend was, is het buurtschap snel gebouwd en mag het er vooralsnog dertig jaar staan. Er is daarom gebouwd met prefab en modulaire woningen en het ontwerp is zo gemaakt dat er een duurzame omgang is met de leefomgeving. 'Vanuit de ecologie ben ik gevraagd om vanaf de ontwerpfase mee te denken,' zegt Meijer. 'Herstel van het landschap was een belangrijk uitgangspunt. Het moet mogelijk zijn om het gebied na dertig jaar weer terug te geven aan de natuur. Daar hoort bijvoorbeeld ook inheems en autochtoon plantgoed bij, soorten die hier in de streek van nature voorkomen. Dit heeft geleid tot een geheel inheems beplantingsplan. Met houtsingels, bosjes, struweel, bloemrijke zomen, kruidenrijk grasland en fruitbomen.'

Kruidenmengsels op maat

Het natuurgebied Aanschtse Beemden, gelegen naast Buurtschap te Veld, vormde dan ook de inspiratiebron voor het ontwerp. 'We hebben goed gekeken naar welke bomen, struiken en planten daar groeien en hebben dat doorgetrokken naar deze wijk. De grond vormt hier namelijk een uitdaging. Door het fijne zand en leemlagen hebben we te maken met schijngrondwaterspiegels: in de winter wordt het heel nat, in de zomer heel droog; dan kan het grondwater flink zakken. Op basis van deze kennis hebben we in overleg met adviseurs van Cruydt-Hoeck mengsels op maat laten maken.'

'Herstel van het landschap was een belangrijk uitgangspunt'

Natuurinclusief ontwerp

Meijer houdt zich bij Sweco bezig met biodiversiteitsprojecten en natuurinclusief ontwerp in de bebouwde kom. 'Bij nieuwe projecten probeer ik de natuur zo veel mogelijk een plek te geven in het ontwerp; dat kan in verschillende

fases van het project zijn. Vanaf de start probeer ik een goed ecologisch concept of visie te borgen, tot en met de uitwerking en uitvoering. Om de biodiversiteit zo veel mogelijk te versterken moet het grote plaatje kloppen, maar net zo belangrijk zijn de kleinere details.'

In de wadi's, de houtsingels en bosjes is een maatwerkmengsel ingezaaid van een bloemrijke zoom- en ondergroei. Rondom de woningen is er ingezaaid met het standaardmengsel voor bloemrijk grasland. 'In overleg met de adviseurs zijn hier ook nog wat soorten toegevoegd en uitgesloten. Gewone berenklauw en gewone engelwortel zijn mooie soorten voor de biodiversiteit, maar deze soorten zijn niet geschikt om zo dicht op de woningen te hebben. Het is beter om daar wat verfijnde planten te hebben, zoals rode klaver, avondkoekoeksbloem en lange ereprijs.'

Buurtschap Te Veld (credits Tom van Tuijn Stedenbouw)

Fruitbomen en -hagen

In Buurtschap te Veld hebben de bewoners geen eigen tuin, alleen een kleine vlonder. Al het kruidenrijk grasland is semiopenbaar. 'In de collectieve groene ruimtes hebben de bewoners daarentegen veel inspraak in hoe ze dat samen willen vormgeven, bijvoorbeeld als moestuin, boomgaard, grasveld et cetera. We hebben ook Stadsakkers in het plan betrokken, die daar nu hun groenten en fruit verbouwen voor de Voedselbank. Aansluitend hebben we een wandelpad aangelegd met een fruit haag waar in de nazomer onder andere rode bes, zwarte bes, framboos en kruisbes groeit, zodat iedereen die kan plukken als ze langslopen.'

Goed beheer

Een andere uitdaging in dit project was de beschikbare groene ruimte per kamer. Het plan bestond uit dertien kamers waarbinnen, naast een goed watersysteem met voldoende wadi's om regenwater op te vangen, ook extra woningen gebouwd moesten worden om het

financieel te kunnen bolwerken. 'De ruimte die overbleef, moest zo goed mogelijk gebruikt worden voor kruidenrijke vegetaties én om goed beheer mogelijk te maken. De machines die normaal gesproken door de gemeente gebruikt worden voor het maaien van bermen en dergelijke, moesten hier sowieso al wijken voor kleinere machines, zoals eenassige trekkers en bosmaaiers.'

Leerzame momenten

Meestal is Meijer veel bezig met ontwerpen, waarna het door anderen uitgevoerd wordt. Bij Buurtschap te Veld ging dat anders. 'Bij dit project ben ik ook betrokken bij de uitvoering. Daardoor zag ik dat er in de uitvoering toch andere keuzes gemaakt werden, omdat bepaalde facetten niet voldoende of duidelijk genoeg uitgewerkt waren. Dat was een leerzaam moment: een aannemer heeft geen tijd om het hele ontwerpplan te lezen en kijkt vaak alleen maar naar het plaatje. Dat plaatje moet dus zo compleet mogelijk zijn en precies aangeven

waar je wat wilt hebben, via welke leverancier, welke wijze van aanleg en hoe er de eerste jaren beheerd moet worden.'

Geduld is goud

Meijer is nog steeds betrokken bij Buurtschap te Veld. 'De eerste woningen zijn eind 2021 opgeleverd en nu naderen we de eindfase. Omdat we werkten met inheemse planten en zaaigoed, duurde het even voordat de vegetatie opkwam. Het eerste jaar was echt een investeringsjaar waarin ook het geduld van de bewoners op de proef werd gesteld, maar vanaf het tweede jaar kwam de bloei mooi op gang. Inmiddels staat de kruidenrijke vegetatie er prachtig bij.' Meijer kan niet voor alle bewoners spreken, maar hij heeft veel enthousiaste reacties gekregen op zijn ontwerp. 'Je ziet nu dat de gazons en graslanden goed zijn aangeslagen en dat er volop leven is.'

'Daar hoort ook autochtoon plantgoed bij, soorten die hier in de streek van nature voorkomen'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!